

אונקלוס

כד וישלימו יומהא למילד
והא תיומין במעהא:
כה ונפק קדמאה סמוק
פלה בגלים (נ"י ככלן)
דשער וקרו שמה עשו:
כו ובתר בן נפק אחיהי

(כד) וַיִּמְלְאוּ יַמִּיהָ לִלְדַת וְהֵנָּה
תּוֹמָם בְּבִטְנָהּ: (כה) וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן
אֲדָמוֹנִי כָּלוּ בְּאֲדַרְתֵּי שַׁעַר
וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עִשׂוֹ: (כו) וַאֲחֵרֵי-כֵן

ת"א וימלאו ברכות ה: ויצא פסחים ה.

בעל הטורים

תומם, חסר יו"ד וא' שחסרה י"א כנגד י"א שבטים שהיתה ראויה להוליד כדאיתא במדרש: (כה) אדמוני. ב' במסורה הכא ואידך והוא אדמוני עם יפה עינים. גבי דוד כשראה שמואל את דוד אדמוני אמר זה שופך דמים כעשו ועל כן נאמר עם יפה עינים עם דעת סנהדרין הוא עושה שנקראו עינים שנאמר ואם מעיני העדה: אדמוני. מלמד שהשחית רחם אמו ונתגולל בדם: ד"א אדמוני

רש"י

אומר אמלאה החרצה (יחזקאל כו, ג), לא נתמלאה
נור אלא מחרצנה של ירושלים: (כד) וימלאו
ימיה. אצל צחמר כתיב ויהי צעת לדמה, שלא
מלאו ימיה, כי לו' חדשים ילדמס: וחנה תומם.
חסר, וצחמר תאומים מלא, לפי ששניהם לדיקים,

עיקר שפתי חכמים

ס ושער מוסב על כולו ולא על כאדרת ויתפרש כולו שער כאדרת:

לקוטי הלכות

- (A) (כ"ה) וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי. וְעַל-כֵּן הָיָה דוֹד אֲדָמוֹנִי עִם יִפְהָ עֵינָיִם. זֶה בְּחִינַת עֲזוּת דְקַדְשָׁה, כִּי הָיָה לוֹחֵם מִלְחָמַת ה', כִּי עָקַר מַלְכוּת דְקַדְשָׁה הוּא עַל-יְדֵי עֲזוּת דְקַדְשָׁה בְּבְחִינַת ה' בְּעוֹד יִשְׁמַח מֶלֶךְ (וכמבאר מזה במקום אחר). וְעַל-כֵּן טָעָה יִצְחָק בְּעֵשׂוֹ שֵׁיִצָּא אֲדָמוֹנִי, כִּי סָבַר שֶׁתִּקְרָה הַתְּנַבְרוּת הַדְּמִים שָׁבוּ הוּא בְחִינַת עֲזוּת דְקַדְשָׁה מִחֲמַת שְׁהִיָּה צִיד בְּפִיו, שְׁהִיָּה מְרַמָּה אֶת אָבִיו הַאִיךְ מְעַשְׂרִין אֶת הַתֵּבֶן כְּאֵלוֹ הוּא צָדִיק, עַל-כֵּן סָבַר יִצְחָק שֶׁגַם הָאֲדָמִימוֹת שָׁבוּ שֶׁמֶרְאָה שֶׁהוּא שׁוֹפֵד דְמִים, הוּא בְחִינַת עֲזוּת דְקַדְשָׁה שְׁרוּצָה לְהַתְּנַבֵּר נֶגֶד הָעוֹבְרִים עַל דָּת, כִּי כָּבַד מְבַאֵר בְּהַתּוֹרָה חוֹתֵם בְּתוֹךְ חוֹתֵם בְּסִימָן כ"ב שְׁצָרִיכִים לְהַתְּפַלֵּל לַה' יִתְבָּרַךְ שִׁזְכָּה לְהַבְחִין בֵּין עֲזוּת דְקַדְשָׁה שְׁעַל-יְדֵוּ בְּגֵן יְרוּשָׁלַיִם, וּבֵין עֲזוּת דְסַטְרָא אַחְרָא שֶׁהוּא בְחִינַת עֲזוּ
- (B) פְּנִיִם לְגִיהֶנֶם, שְׁהִיוּ בְחִינַת יְהוִי רְצוֹן שֶׁתִּבְנֶה עֵירָךְ בְּמַתְרָה בְיַמִּינוּ, שְׁנוֹכַח בְּאִמְצַע הַמִּשְׁנָה הָיוּ עֹז בְּנֶמֶר וְכו', עֵינֵי שָׁם. וְעַל-כֵּן אָפְלוּ צָדִיקִים גְּדוֹלִים יְכוּלִים לְטַעוֹת בְּזֶה כְּמוֹ שֶׁטָעָה יִצְחָק בְּעֵשׂוֹ. וְכֵן לְהַפְּךְ עֲלָה עַל דַּעַת שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא לְטַעוֹת בְּרוּךְ שְׁהִיָּה אֲדָמוֹנִי אוֹלֵי הוּא בְחִינַת עֲזוּת דְסַטְרָא אַחְרָא, כְּמוֹ שְׁאִיתָא בְּמַדְרַשׁ פְּרָשַׁת תּוֹלְדוֹת פְּרָשָׁה סג: וְכִיּוֹן שְׁרָאָה שְׁמוּאֵל אֶת דוֹד אֲדָמוֹנִי וְכו', נִתְרַא וְאָמַר: אִף זֶה שׁוֹפֵד דְמִים בְּעֵשׂוֹ. אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: עִם יִפְהָ עֵינָיִם. עֵשׂוֹ מְדַעַת עֲצָמוֹ הוּא הוֹרֵג, אָבֵל זֶה וְכו', עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עֵינֵי שָׁם. הֵינּוּ כְּפִ"ל, כִּי קָשָׁה לְהַבְחִין בֵּין עֲזוּת דְסַטְרָא אַחְרָא, שֶׁהוּא מְסַטְרָא דְעֵשׂוֹ וּבֵין עֲזוּת דְקַדְשָׁה, שֶׁהוּא בְחִינַת מַלְכוּת דוֹד-מְשִׁיחַ. (לקוטי הלכות - הלכות מתנה ה' ס"ב)
- (C) הַתֵּבֶן כְּאֵלוֹ הוּא צָדִיק, עַל-כֵּן סָבַר יִצְחָק שֶׁגַם הָאֲדָמִימוֹת שָׁבוּ שֶׁמֶרְאָה שֶׁהוּא שׁוֹפֵד דְמִים, הוּא בְחִינַת עֲזוּת דְקַדְשָׁה שְׁרוּצָה לְהַתְּנַבֵּר נֶגֶד הָעוֹבְרִים עַל דָּת, כִּי כָּבַד מְבַאֵר בְּהַתּוֹרָה חוֹתֵם בְּתוֹךְ חוֹתֵם בְּסִימָן כ"ב שְׁצָרִיכִים לְהַתְּפַלֵּל לַה' יִתְבָּרַךְ שִׁזְכָּה לְהַבְחִין בֵּין עֲזוּת דְקַדְשָׁה שְׁעַל-יְדֵוּ בְּגֵן יְרוּשָׁלַיִם, וּבֵין עֲזוּת דְסַטְרָא אַחְרָא שֶׁהוּא בְחִינַת עֲזוּ
- (D) פְּנִיִם לְגִיהֶנֶם, שְׁהִיוּ בְחִינַת יְהוִי רְצוֹן שֶׁתִּבְנֶה עֵירָךְ בְּמַתְרָה בְיַמִּינוּ, שְׁנוֹכַח בְּאִמְצַע הַמִּשְׁנָה הָיוּ עֹז בְּנֶמֶר וְכו', עֵינֵי שָׁם. וְעַל-כֵּן אָפְלוּ צָדִיקִים גְּדוֹלִים יְכוּלִים לְטַעוֹת בְּזֶה כְּמוֹ שֶׁטָעָה יִצְחָק בְּעֵשׂוֹ. וְכֵן לְהַפְּךְ עֲלָה עַל דַּעַת שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא לְטַעוֹת בְּרוּךְ שְׁהִיָּה אֲדָמוֹנִי אוֹלֵי הוּא בְחִינַת עֲזוּת דְסַטְרָא אַחְרָא, כְּמוֹ שְׁאִיתָא בְּמַדְרַשׁ פְּרָשַׁת תּוֹלְדוֹת פְּרָשָׁה סג: וְכִיּוֹן שְׁרָאָה שְׁמוּאֵל אֶת דוֹד אֲדָמוֹנִי וְכו', נִתְרַא וְאָמַר: אִף זֶה שׁוֹפֵד דְמִים בְּעֵשׂוֹ. אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: עִם יִפְהָ עֵינָיִם. עֵשׂוֹ מְדַעַת עֲצָמוֹ הוּא הוֹרֵג, אָבֵל זֶה וְכו', עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עֵינֵי שָׁם. הֵינּוּ כְּפִ"ל, כִּי קָשָׁה לְהַבְחִין בֵּין עֲזוּת דְסַטְרָא אַחְרָא, שֶׁהוּא מְסַטְרָא דְעֵשׂוֹ וּבֵין עֲזוּת דְקַדְשָׁה, שֶׁהוּא בְחִינַת מַלְכוּת דוֹד-מְשִׁיחַ. (לקוטי הלכות - הלכות מתנה ה' ס"ב)
- (E) הַתֵּבֶן כְּאֵלוֹ הוּא צָדִיק, עַל-כֵּן סָבַר יִצְחָק שֶׁגַם הָאֲדָמִימוֹת שָׁבוּ שֶׁמֶרְאָה שֶׁהוּא שׁוֹפֵד דְמִים, הוּא בְחִינַת עֲזוּת דְקַדְשָׁה שְׁרוּצָה לְהַתְּנַבֵּר נֶגֶד הָעוֹבְרִים עַל דָּת, כִּי כָּבַד מְבַאֵר בְּהַתּוֹרָה חוֹתֵם בְּתוֹךְ חוֹתֵם בְּסִימָן כ"ב שְׁצָרִיכִים לְהַתְּפַלֵּל לַה' יִתְבָּרַךְ שִׁזְכָּה לְהַבְחִין בֵּין עֲזוּת דְקַדְשָׁה שְׁעַל-יְדֵוּ בְּגֵן יְרוּשָׁלַיִם, וּבֵין עֲזוּת דְסַטְרָא אַחְרָא שֶׁהוּא בְחִינַת עֲזוּ